

Ευρωπαϊκοί θεσμοί και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση. Διάλεξη 2

1) Οι πρώτες θεωρητικές διερευνήσεις της ιδέας της ενοποίησης χωρών της Ευρώπης πριν τον ΒΠΠ

Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση που επιτεύχθηκε μετά τον ΒΠΠ δεν αποτέλεσε την πρώτη φορά που η ιδέα της ενοποίησης του ευρωπαϊκού χώρου προωθήθηκε

Οι διαδικασίες αυτές συνδέονται με το γεγονός ότι εκτός από πολιτικό και οικονομικό εγχείρημα, η ευρωπαϊκή ενοποίηση αποτέλεσε και για κάποιους συνεχίζει να αποτελεί και ιδεολογικό εγχείρημα

Παρότι λοιπόν όπως γνωρίζουμε από την Ευρωπαϊκή ιστορία τα όρια και τα σύνορα της Ευρώπης μετατοπίζονταν συνέχεια κατά τη διάρκεια των χρόνων τόσο όσον αφορά τα εξωτερικά της όρια, δηλαδή που έφτανε γεωγραφικά

Όσο όμως και τα εσωτερικά της όρια, με την ενοποίηση για παράδειγμα της Γερμανίας και της Ιταλίας ως ενιαία έθνη να πραγματοποιείται μόλις το 1870,

Η ιδέα της Ευρώπης είχε αποτελέσει αντικείμενο ανάλυσης αλλά και πολιτικής πρακτικής ήδη από τον Μεσαίωνα

Η συζήτηση αυτή έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και γιατί μας ενημερώνει για τα συστατικά στοιχεία που εντάχθηκαν στην ιδέα της Ευρώπης από πολιτισμικής και ιδεολογικής άποψης

Είναι η Ευρώπη ένας χώρος κατεξοχήν Χριστιανικός;

Αποτελεί το χώρο στον οποίο οι ιδέες του Διαφωτισμού περί ατομικής ελευθερίας βασισμένης στην ύπαρξη ατομικών κοινωνικών δικαιωμάτων εφαρμόζεται;

Ή μήπως είναι μια γεωπολιτική οντότητα η οποία μέσω της αποικιοκρατίας προσπάθησε να επιβληθεί σε κατοίκους άλλων περιοχών;

Πως διαφοροποιείται από άλλες γεωγραφικές περιοχές με τις οποίες συνορεύει;

Για πρώτη φορά βλέπουμε απόπειρα ενοποίησης του Ευρωπαϊκού χώρου στην περίπτωση του Καρλομάγνου

Ο Καρλομάγνος ήταν Αυτοκράτορας της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και ένωσε όλα τα επιμέρους κρατίδια και φέουδα για πρώτη φορά μετά την Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία

Ένωσε βασικά τα γερμανικά και γαλλικά φύλα τα οποία αποτέλεσαν και αποτελούν επίκεντρο αυτού που αποκαλούμε 'Ευρωπαϊκότητα'

Βασικό συστατικό στοιχείο της πολιτικής του ήταν η ένωση υπό τη σκέπη της Καθολικής χριστιανικής θρησκείας την οποία αντιπαρέβαλλε με τη μουσουλμανική θρησκεία που εκείνη την εποχή υπήρχε όχι μόνο στη Βόρειο Αφρική αλλά και σε κομμάτια της Ευρωπαϊκής ηπείρου όπως η Νότια Ισπανία

Προχωρώντας στου νεότερους χρόνους ο βασιλιάς της Βοημίας Rodiebrad προώθησε την ιδέα δημιουργίας μιας ευρωπαϊκής ένωσης των χριστιανών ηγεμόνων, πέρα όμως από τη δικαιοδοσία του Πάπα και τον μοναδικό αυτοκράτορα οι οποίοι θα συγκροτούσαν μια αμυντική

συμμαχία για την αντιμετώπιση του Οθωμανικού κινδύνου που πλέον ήταν παραπάνω από ορατός δεδομένης της κατάληψης της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας από τους Οθωμανούς

Το σχέδιο του προέβλεπε τη δημιουργία ενός υπερκρατικού διαιτητικού συμβουλίου και μιας συνέλευσης στην οποία θα εκπροσωπούνταν όλα τα κράτη που συμμετείχαν

Η αδυναμία επίτευξης συμφωνίας ανάμεσα στα επιμέρους κράτη δεν επέτρεψε να ευοδωθεί το πλάνο

Ο Γάλλος Υπουργός οικονομικών το 1620 πρότεινε ένα σχέδιο συνομοσπονδίας 15 επικρατειών και πάλι στη βάση της κοινής χριστιανικής πίστης

Προέβλεπε επίσης την κατάργηση των δασμών στο εμπόριο ανάμεσα στις συμμετέχουσες επικράτειες, πρόταση εξαιρετικά ριζοσπαστική δεδομένης της εφαρμογής мерκαντιστικών πολιτικών την εποχή εκείνη

Το πρώτο γραπτό κείμενο που εντοπίζεται και προωθεί την ειρήνη και την συνεργασία στην Ευρώπη γράφτηκε από τον Άγγλο William Pein στα τέλη του 17^{ου} αιώνα

Το κείμενο αυτό ήταν το Δοκίμιο για την τρέχουσα και μελλοντική ειρήνη της Ευρώπης το οποίο προέβλεπε μια ένωση ευρωπαϊκών κρατών που θα εκπροσωπούνται σε ένα κεντρικό θεσμικό όργανο με αντιπροσώπους αντίστοιχους με τα πληθυσμιακά μεγέθη της κάθε χώρας

Αξιοσημείωτο είναι ότι σε αυτή περιλαμβάνονταν τόσο η Ρωσία όσο και η Οθωμανική Αυτοκρατορία

Η Γαλλική επανάσταση και ειδικότερα η ενοποίηση των ευρωπαϊκών χωρών υπό την ηγεμονία της Γαλλίας κατέδειξε τα όρια της ηγεμονίας ενός μόνο κράτους έναντι πολλών άλλων

Ως αντίβαρο ο Γάλλος διανοητής Saint Simmon ανέπτυξε στις αρχές του 19^{ου} αιώνα την ιδέα μιας συνομοσπονδίας ανεξάρτητων ευρωπαϊκών κρατών

Μέσα από το έργο του Περί της Αναδιοργάνωσης της ευρωπαϊκής κοινωνίας, ο Saint Simmon προώθησε την δημιουργία μιας συνομοσπονδίας στην οποία θα συμμετείχαν αρχικά η Γαλλία και η Βρετανία αλλά θα είχαν δικαίωμα προσχώρησης και άλλα ευρωπαϊκά κράτη

Τα κράτη αυτά θα διατηρούσαν την αυτονομία τους εντός της συνομοσπονδίας αλλά δημιουργούνταν μια υπερκρατική εκτελεστική εξουσία

Ακόμη πιο προωθημένη ήταν η πρόταση για τη δημιουργία ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με δύο σώματα

Η άνω Βουλή θα είχε μέλη διορισμένα από τον μονάρχη ενώ η κάτω βουλή θα απαρτιζονταν από εκλεγμένους εκπροσώπους διαφόρων επαγγελματικών τάξεων

Ασφαλώς δικαίωμα συμμετοχής σε αυτές τις εκλογές θα είχαν οι ψηφοφόροι της εποχής δηλαδή μορφωμένοι πολίτες με σημαντική περιουσία

Ο Φρίντριχ Λιστ ο οποίος όπως θα δούμε στο μάθημα Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική Οικονομία αποτελεί τον βασικό εκπρόσωπο του ρεύματος του οικονομικού εθνικισμού και πολέμιο του πλήρως απελευθερωμένου εμπορίου, συμπεριέλαβε στο έργο του 'Το Εθνικό Σύστημα Πολιτικής Οικονομίας' που δημοσιεύτηκε το 1814 μια πρόταση για ευρωπαϊκή εμπορική ενοποίηση η οποία θα οδηγούσε και σε πολιτική ενοποίηση των κρατών που θα συμμετείχαν σε αυτή και θα προωθούσε την ειρήνη ανάμεσα στα κράτη λόγω των κοινών οικονομικών τους συμφερόντων

Αυτό που είναι αξιοσημείωτο και αξίζει αναφοράς είναι ότι αυτές οι προτάσεις προσπαθούσαν να δώσουν απαντήσεις σε ερωτήματα που λίγο ως πολύ απασχολούν τη διαδικασία της ευρωπαϊκής ενοποίησης και σήμερα

Δηλαδή

Ποια είναι τα γεωγραφικά όρια της ενωμένης Ευρώπης?

Είναι η Ρωσία ή η Τουρκία μέλη της Ευρώπης?

Τα Βαλκάνια? Αν δεν είναι τα Βαλκάνια γιατί είναι η Ελλάδα? Αντίστοιχα και για την Τουρκία

Αντίστοιχα για τα κράτη της Βαλτικής κτλ.

Επιπλέον, είναι η χριστιανική πίστη συγκολλητικό χαρακτηριστικό της ευρωπαϊκής ενοποίησης

Πρέπει δηλαδή μια ενοποιημένη Ευρώπη να είναι αμιγώς Χριστιανική όπως θεωρούν πολλοί?

Ή τα ανθρώπινα δικαιώματα, η δημοκρατία και κυρίως η οικονομία της αγοράς αποτελούν συγκολλητικά στοιχεία μιας ενωμένης Ευρώπης

Αντίστοιχα ερωτήματα απασχόλησαν αυτές τις πρώτες ιδέες περί ενοποίησης της Ευρώπης στο πολιτικό επίπεδο

Μια ενοποιημένη Ευρώπη πρέπει να αποτελείται από αυτόνομα κράτη τα οποία απλά παραχωρούν πολύ συγκεκριμένα μέρη της εθνικής τους κυριαρχίας σε συγκεκριμένους τομείς

Η πρέπει να αφορά μια πλήρως ενοποιημένη οντότητα η οποία να έχει προχωρήσει σε εκχώρηση σημαντικών κομματιών της εθνικής τους κυριαρχίας σε ένα υπερεθνικό συντονιστικό όργανο που θα λειτουργεί υπεράνω των συμφερόντων των εθνών κρατών

Τέλος, χρειάζεται μια τέτοια απόπειρα ενοποίησης να έχει και δημοκρατική νομιμοποίηση, δηλαδή τα μέλη της υπερεθνικής οντότητας να είναι ψηφισμένα από ένα ευρωπαϊκό εκλεκτορικό σώμα?

Ή αρκεί η εθνική νομιμοποίηση μέσω των εθνικών ψηφοφοριών?

Οι πολιτικές εξελίξεις στα τέλη του 19^{ου} αιώνα με αρχές 20^{ου} οδήγησαν στην επαναδιατύπωση ορισμένων θεωρητικών αναλύσεων περί ανάγκης ενοποίησης των ευρωπαϊκών κρατών

Ένα στοιχείο της ιστορίας της Ευρώπης που πολύ συχνά αποσιωπάται στις συζητήσεις για την ευρωπαϊκή ενοποίηση είναι ο ρόλος των μεγάλων Ευρωπαϊκών κρατών στην ανάπτυξη του φαινομένου της αποικιοκρατίας

Πολύ συχνά προτάσσονται τα ανωτέρω επιχειρήματα ως συγκολλητικές ουσίες μιας ευρωπαϊκής ιδέας

Ως αντίδραση στον αποικιοκρατικό ανταγωνισμό, νέα σχέδια που προωθούσαν την ιδέα της ενωμένης Ευρώπης προωθήκαν την περίοδο του μεσοπολέμου

Εξέχουσα θέση σε αυτές έχει η δημιουργία της Πανευρωπαϊκής Ένωσης το 1924 από τον Αυστριακό διπλωμάτη Coudenhove Kalergi

Αυτή βασίστηκε στο έργο του Πανευρώπη στην οποία προώθησε την ιδέα της ευρωπαϊκής ενοποίησης

Τα χαρακτηριστικά όμως που θα είχε αυτή, απηχούν τις πολιτικές ισορροπίες της εποχής

Μιλάμε για την περίοδο μετά το ΑΠΠ όπου οι εθνικισμοί γνώριζαν ιδιαίτερη έξαρση και ήταν υπεύθυνοι για την αιματηρή πολεμική σύγκρουση

Ο Καλέργκι πρότεινε μια συνομοσπονδία ευρωπαϊκών κρατών η οποία όμως δεν θα περιείχε τη Μεγάλη Βρετανία λόγω του πολύ μεγάλου αριθμού αποικιών που κατείχε και θα έθεταν σε κίνδυνο την επίτευξη πολιτικής ισορροπίας ανάμεσα στα κράτη που θα συμμετείχαν στην Πανευρωπαϊκή Ένωση

Επίσης απέκλειε την Τουρκία για θρησκευτικούς λόγους όπως και τη Ρωσία λόγω του ακραία αυταρχικού καθεστώτος της

Πολιτικά η διανοητική αυτή πρόταση του Καλέργκι προωθήθηκε από τον επί σειρά ετών Γάλλο Υπουργό Εξωτερικών και Πρωθυπουργό Aristide Briand

Αρχικά είχε την υποστήριξη και της Γερμανίας η οποία όμως την απέσυρε λόγω της έλευσης της κυβέρνησης των ναζί

Στην περίπτωση αυτής της πρώιμης εννοιολόγησης της ευρωπαϊκής ενοποίησης βλέπουμε επιπλέον των παραγόντων που ήδη αναφέρθηκαν σχετικά με τα διλήμματα που χρειάζεται να επιλυθούν στα πλαίσια προώθησης της ευρωπαϊκής ενοποίησης να τοποθετείται και ένα επιπλέον ζήτημα

Αυτό της συμμετοχής ή όχι σε μια Πανευρωπαϊκή ένωση της Μεγάλης Βρετανίας

Αλλά και του κεντρικού ρόλου που διαδραμάτισαν και διαδραματίζουν στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση τα διαφορετικά πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα των δύο μεγάλων δυνάμεων της ηπείρου, της Γερμανίας και της Γαλλίας

Τέλος, μετά την κρίση του 29-30 είχαμε απόλυτη επιστροφή στους ευρωπαϊκούς εθνικισμούς τόσο σε πολιτικό όσο και σε οικονομικό επίπεδο

Επίσης την ανάδειξη στην εξουσία σειράς φασιστικών καθεστώτων τα οποία αντιμετώπιζαν εκ προοιμίου εντελώς εχθρικά κάθε ιδέα υπερεθνικής οργάνωσης

Μεσούντος του ΒΠΠ έχουμε τη μοναδική εξαίρεση η οποία προήλθε εν πολλοίς ως αποτέλεσμα του πολέμου, δηλαδή το μανιφέστο Για μια Ευρώπη ελεύθερη και ενωμένη από τον Ιταλό πολιτικό Altiero Spinieli ο οποίος το έγραψε όντας φυλακισμένος από το φασιστικό καθεστώς του Μουσολίνι

πρόβαλλε την ανάγκη δημιουργίας μιας υπερεθνικής πολιτικής οντότητας που θα απέτρεπε την επανάληψη πολεμικών συγκρούσεων ανάμεσα στα ευρωπαϊκά κράτη

ο Spinieli τελικά επέζησε του ΒΠΠ και θεωρείται ένας από τους ιδρυτικούς πατέρες της ευρωπαϊκής ενοποίησης (μαζί με τον Σουμάν, τον Konrad Adenauer, τον Τσώρτσιλ, κτλ.) για τους οποίους θα μιλήσουμε όταν αναλύσουμε τις πολιτικές διεργασίες που οδήγησαν στην ΕΚΑΧ αρχικά και στην ΕΟΚ αργότερα

ο Σπινιέλι θεωρείται ηγέτης του κινήματος του ευρωπαϊκού φεντεραλισμού και ενώ ξεκίνησε πολιτικά από το Κομμουνιστικό Κόμμα της Ιταλίας, στην πορεία προσχώρησε στην Ιταλική Σοσιαλδημοκρατία κυρίως επειδή το ΚΚ δεν επιθυμούσε την ευρωπαϊκή ενοποίηση

θεωρείται γενικά πρωτοποριακή φιγούρα ανάμεσα στους λεγόμενους 'Ευρωπαϊστές', αυτούς δηλαδή που επιθυμούν την ευρωπαϊκή ενοποίηση, και μάλιστα τον φεντεραλισμό και προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Σοσιαλδημοκρατία

Συνεπώς:

είναι η Ευρώπη μια πολιτιστική κατασκευή?

Αν ναι, ποια στοιχεία την συναποτελούν

Τι ρόλο διαδραματίζει η θρησκεία στην ευρωπαϊκή ενοποίηση

Η ευρωπαϊκή ενοποίηση χρειάζεται να είναι κυρίως πολιτική ή αρκεί η οικονομική ενοποίηση?

2) Θεωρητική και εμπειρική σύνοψη της ευρωπαϊκής οικονομικής και πολιτικής ενοποίησης από το 1957 μέχρι σήμερα

Στάδια περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης

Υπό το πρίσμα της πολιτικής οικονομίας, ο όρος **οικονομική ολοκλήρωση** αναφέρεται στη διαδικασία *σταδιακής εξάλειψης των εμποδίων και περιορισμών που υπάρχουν στο εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών, ενώ περιλαμβάνει και τη μετακίνηση παραγωγικών συντελεστών μεταξύ των συνεργαζόμενων χωρών.*

Η περιφερειακή (οικονομική) ολοκλήρωση παίρνει είτε «αρνητική», είτε «θετική» **μορφή**.

Αρνητική ολοκλήρωση: υλοποιείται μέσω της απομάκρυνσης εμποδίων για τη φιλελευθεροποίηση των συναλλαγών

Για παράδειγμα η μείωση ή και πλήρης εξάλειψη των τελωνειακών δασμών στο εμπόριο είναι η πιο κλασσική μορφή αρνητικής ενοποίησης

Αφαιρούνται ρυθμίσεις που θεωρείται ότι παρεμποδίζουν το ελεύθερο εμπόριο αλλά πέραν την αφαίρεσης αυτής δεν δημιουργούνται νέες δομές ή παρεμβάσεις

Η **Θετική ολοκλήρωση** στηρίζεται στην ανάληψη παρεμβατικών δράσεων και τη δημιουργία νέων -συνήθως υπερεθνικών- μηχανισμών, θεσμών και κοινών πολιτικών

Για παράδειγμα λέγεται ότι η διαδικασία της Ευρωπαϊκής ενοποίησης αφορά περισσότερο αρνητική ενοποίηση αφού βασίζεται στην εξάλειψη των εμποδίων στην ελεύθερη διακίνηση ανθρώπων, αγαθών, προϊόντων και υπηρεσιών και την άρση των εμποδίων νομισματικής πολιτικής δημιουργώντας μια περιοχή κυκλοφορίας ενός κοινού νομίσματος

Αφορά λιγότερο θετική ενοποίηση η οποία ναι μεν λαμβάνει χώρα στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δηλαδή έναν κατεξοχήν υπερεθνικό θεσμό και την ανάληψη κοινών πολιτικών πρωτοβουλιών σε συγκεκριμένους τομείς πολιτικής

Αλλά η θετική ενοποίηση αποτελεί το ζητούμενο για την εξωτερική πολιτική, την οικονομική πολιτική και πολλούς ακόμη τομείς πολιτικής που εντάσσονται στις εσωτερικές πολιτικές (μετανάστευσης, ασύλου, κτλ.)

Επίσης, η περιφερειακή ολοκλήρωση ακολουθεί **πέντε στάδια** σε μία εξελικτική πορεία

Υπό το πρίσμα της πολιτικής οικονομίας, ο όρος οικονομική ολοκλήρωση αναφέρεται στη διαδικασία σταδιακής εξάλειψης των εμποδίων και περιορισμών που υπάρχουν στο εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών, ενώ περιλαμβάνει και τη μετακίνηση παραγωγικών συντελεστών μεταξύ των συνεργαζόμενων χωρών. Η περιφερειακή (οικονομική) ολοκλήρωση παίρνει είτε «αρνητική» είτε «θετική» μορφή, ανάλογα με τον τρόπο με τον οποίο υλοποιείται. Έτσι, «αρνητική» ολοκλήρωση είναι αυτή που υλοποιείται μέσω της απομάκρυνσης εμποδίων για τη φιλελευθεροποίηση των συναλλαγών, ενώ «θετική» ολοκλήρωση είναι αυτή που στηρίζεται στην ανάληψη παρεμβατικών δράσεων και τη δημιουργία μηχανισμών και θεσμών κοινών πολιτικών (Tinbergen, 1954). Τα στάδια της περιφερειακής ολοκλήρωσης ακολουθούν την παρακάτω εξελικτική πορεία.

Η Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών (ΖΕΣ) ή Ζώνη Ελευθέρου Εμπορίου (ΖΕΕ) είναι το πρώτο στάδιο ολοκλήρωσης, εντός της οποίας τα κράτη-μέλη καταργούν τα τέλη εισαγωγής και τα άλλα τελωνειακά εμπόδια στην

ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων που παράγονται εντός της ΖΕΣ, δηλαδή από τις χώρες-μέλη. Η ΖΕΣ αποτελεί το πιο χαμηλό επίπεδο πολυεθνικής ολοκλήρωσης.

Η τελωνειακή ένωση είναι το δεύτερο στάδιο της διαδικασίας της ολοκλήρωσης, όπου η ελεύθερη κυκλοφορία αφορά όλα τα προϊόντα οποιασδήποτε προέλευσης, που βρίσκονται στο έδαφος των χωρών-μελών (είτε παράγονται στις χώρες-μέλη είτε όχι) και οι χώρες-μέλη εφαρμόζουν ως προς τρίτες χώρες ένα κοινό εξωτερικό τελωνειακό δασμολόγιο. Ουσιαστικό βήμα της τελωνειακής ένωσης είναι συνεπώς η διαμόρφωση μιας κοινής εμπορικής πολιτικής. Από αυτό το στάδιο ολοκλήρωσης, οι επιδράσεις στο διεθνές εμπόριο είναι έντονες, ενώ η απελευθέρωση του εμπορίου έχει αποτελέσματα διάχυσης σε άλλες πολιτικές, όπως τη φορολογική και του ανταγωνισμού.

Η κοινή αγορά εξασφαλίζει όχι μόνο την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, αλλά και την ελεύθερη κυκλοφορία των μισθωτών εργαζομένων, την ελεύθερη εγκατάσταση των επιχειρήσεων και των ανεξάρτητων επαγγελματιών, την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών και την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων, δηλαδή δημιουργεί μια εσωτερική αγορά (ελεύθερη κυκλοφορία παραγωγικών συντελεστών). Σε αυτό το στάδιο, εκχωρείται περισσότερη εθνική κυριαρχία για να μπορέσουν να υλοποιηθούν οι κοινές συνοδευτικές πολιτικές, και οι επιδράσεις της ολοκλήρωσης είναι πολλαπλασιαστικές.

Στην οικονομική (και νομισματική) ένωση, τα κράτη-μέλη προχωρούν στην ολοκλήρωση και την εναρμόνιση όλων των τομέων οικονομικής πολιτικής, όπως είναι η βιομηχανική πολιτική, η νομισματική πολιτική, η πολιτική μεταφορών και επικοινωνιών, η δημοσιονομική πολιτική.

Η πολιτική ένωση είναι το τελευταίο στάδιο της ολοκλήρωσης, όπου τα κράτη-μέλη μιας διαδικασίας ολοκλήρωσης, αφού έχουν αναπτύξει κοινές πολιτικές σε όλους τους τομείς, προχωρούν προς το τελικό στάδιο της ολοκλήρωσης, εναρμονίζοντας τις πολιτικές εσωτερικών υποθέσεων και δικαιοσύνης για να προστατεύουν αποτελεσματικά τη δική τους ζώνη ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, και τις εξωτερικές πολιτικές τους. Συνήθως το στάδιο αυτό οδηγεί σε μορφές ομοσπονδιοποίησης.